

כחו ואונו במצוה דעסיק בה ולא נותר בו
כח וחוש למצוה אחרת עכל"ק.

"שפתי צדיק-פילץ" (ירושלים תשס"א) ח"א, ע' נ"ד

❀ תשפד ❀

הנני לציין מה ששמעתי בעין זה מפי
ידידי הרב הגביר חו"ב וו"ח כש"ת
מו"ה יצחק מאיר עלבינגער נ"י פו"מ דפה
ווארשא שהוא הי' תלמיד מובהק לכ"ק
אדמו"ר (ה"אבני נזר") זצ"ל ולמד בישיבתו
בסאכאטשוב שלש שנים, שבהיות כ"ק
אדמו"ר (ה"אבני נזר") זצ"ל באטוואצק הלך
לנחם את כבוד הרה"ק ר' בונם זצ"ל
האדמו"ר מאטוואצק ואמר לו האדמו"ר
זצ"ל בשם המגיד הק' מקאזעניץ זצ"ל כי
"אבל" נוטריקון איך 'בין' ליסטיג. ואמר
אדמו"ר זצ"ל לפרש דברי המגיד מקאזעניץ
שהחילוק בין אבלות לאנינות כי אנינות
הוא בלב ואכלות הוא להראות לאחרים וכן
משמע בגמ' איהו דמטריד נפשי' וכן
פירש"י ז"ל בסוכה דף כה. ר"ה טירדא
דרשות שאף על פי שהוא חייב לנהוג
אבלות של נעילה רחיצה וסיכה להראות
כבוד מתו אבל אינו חייב להצטער ע"ש.

הרה"ג ר' ישראל איסר הכהן פייגנבוים הי"ד
"אור פני יצחק" (ירושלים תשנ"ב) ע' ק"ז

❀ תשפה ❀

ויחי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם
וגו', מי היו, נושאי ארונו של יוסף
היו כו' (סוכה דף כ"ה ע"א). לכאורה תמוה
מדוע נקטו דוקא ארונו של יוסף ולא כל
נושאי ארונו שבטי יה כולם שהעלו
עמהם ראה ירושלמי סוטה פ"א ה"י שכל
שבט ושבט העלה עצמות ראש שבטו, ואם

שני רחמים רק שם אמרו שהוא בדרך
דרוש וקבל שכר אם כי הוא כמעט היפך
המציאות אבל בזה לא העירו כן כלל,
משמע שהיה שכיח אילנות גדולות כאלו
שם בארץ ישראל ובבל כנזכר. ובהך
דישב לו קן בראשו של אדם עיין נא בספר
סו"ה מרע ועשה טוב להח"ק מהרצ"ה
מוזדיטשוב זי"ע (עמוד קכ"ה בהנדמ"ח ירושלים
תשנ"ו, הוצאת אמ"ת) מ"ש בסודן של דברים
דחכו"ל.

"דברי תורה" (מונקאטש) ח"ו, אות נ"ב

דף כ"ה ע"א

❀ תשפב ❀

בלילה השני של סוכות, ב"דירת העראי",
שבתוך דירת העראי אליה נמלט
(הגה"ק בעל "אמרי אמת" מגור צוק"ל, בשנת ת"ש
בווארשא), פתח ה"אמרי אמת" בדברי תורה
אודות הלכות עראי ב"דירת עראי", ובתוך
הדברים אמר: - **איתא במשנה** (סוכה כה):
"**שותין עראי חוץ לסוכה**". לכאורה, הרי
השתיה היא רק עראי? אלא, הכוונה היא
לשתיית יין הקידוש, כי היא מצוה, והמצוה
עושה אותה לקבע. כמו שא"י (ברכות לה):
שחצר קובעת אצל מעשר. וזה שאמרו:
"**שותין עראי**", אבל לקדש אינו רשאי חוץ
לסוכה.

"אור זרוע לצדיק" (ירושלים תשס"א) ח"ב, ע' שע"ג

❀ תשפג ❀

שמעתי מפ"ק זקני מו"ר (ה"חידושי הרי"מ")
זצ"ל הטעם דעוסק במצוה פטור
ממצוה אחרת (סוכה כ"ה). שצריך להניח כל

כי רק יוסף זכה שיוליכו ארוננו במחנה שכינה בצד ארון הברית (סוטה י"ג א), אבל לא יתכן ששאר השבטים נהגו ח"ו מנהג בזיון בראשי שבטיהם להעמיסם על חמורים וגמלים (ע' ברכות י"ח א ת"ר המוליך עצמות ממקום למקום הרי זה לא יתנם בדסקיא ויתנם ע"ג חמור כו' מפני שנוהג בהם מנהג בזיון), וביחוד אחרי שיעקב כבר הקפיד על סדר נשיאת מטתו, ויתכן שלפי שכבר עבר מזמן עלות ראשי השבטים למרום עד יציאת מצרים לערך מאה ועשרים שנה (ע' פירוש ר"א אבן עזרא שמות ב) א"כ כאשר נתעוררה השאלה למה נגרע כבר עברו ק"כ שנים שלימות, והנה מבואר בירושלמי נזיר פ"ז ה"ה שאחרי ק"כ שנה הגוף חוזר לתרווד רקב, ורק יוסף שנחננו ידעו שגופו נשאר יותר בשלימות, לכן נושאי ארוננו של יוסף ביחוד הוזקקו לשאלה זו, ומאן דדריש וזאת ליהודה שבכל השבטים שלדן קיימת ושל יהודה מגולגלין עד שעמוד משה וביקש רחמים לא ס"ל הך שביחוד נושאי ארוננו של יוסף היו.

הגאון ר' ראובן מרגליות ז"ל
בעל "מרגליות היס"
"ניצוצי אור" (ירושלים תשס"ה) דף מ"ה טו"א

דף כ"ה ע"ב

❦ תשפז ❦

אמרו בגמ' סוכה דף כ"ה. עה"פ ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם, מישאל ואלצפן היו וכו'. עי' פני יהושע שתמה למה צוה מרע"ה למישאל ואלצפן לטמא עצמם לנדב ואביהו ולא צוה לנושאי ארוננו של יוסף, ולא היו צריכים מישאל ואלצפן לעשות פסח שני. וקושייתו

תמוה מאד, דהא נדב ואביהו מתו בפנים, ואין טמא רשאי לכנוס לפנים, דבשעת הכניסה עדיין אינו עושה שום מצוה. וי"ל דבזה נחלקו שני המ"ד אם היו נושאי ארוננו של יוסף, דאם היו מישאל ואלצפן הי' מותר להם לכנוס לפנים, אבל נושאי ארוננו של יוסף דטמאים הם, אסור להם לכנוס אפילו לצורך מצוה, ומ"ד שני ס"ל דאפי' טמאים מותרים לכנוס, אף דבשעת מעשה לא עבדי מצוה, מ"מ כיון דהוי צורך מצוה מותרים. (ועי' שעה"מ מה שהקשה על שיטת הרמב"ם דקריבת עריות בלאו, הא"ך מותר לייבם משום דעשה דוחה ל"ת, הא בשעה שקרב אצלה עובר בלאו, ומצוה עדיין לא עבדי).

הגאון רבי ישכר בעריש גרויבארט ז"ל
אבד"ק בענדין
"כרם שלמה" (באבוב) כסלו תש"ן, ע' י"ט

❦ תשפז ❦

מצטער פטור מן הסוכה (סוכה כו, א). הנ"ל כי מצות סוכה היא לנו מחסה ומגן לכל בני"י להנצל מכל צרה ויגון, וז"פ **מצטער פטור מן הסוכה**. ע"י הסוכה יהי' פטור מכל צער, וזה ג"כ (שם כה, א) חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה. שיהיו נפטרין מכל חולי ומכאוב ויתרפאו רפואת הנפש ורפואת הגוף אמן.

הרה"ק רבי שלמה הכהן מרדומסק זי"ע
"תפארת שלמה" (ירושלים תשנ"ב) ח"ב, ע' קל"ב

❦ תשפח ❦

"המצטער פטור מן הסוכה" (סוכה כ"ו). כשאדם מבקש על עצמו, יתכן שיקטרגו עליו ויעכבו תפילתו מלהתקבל, אבל המבקש עבור כבוד שמים, אין שום מקום לקטרג. סוכה בגימ' הוי"ה

אדנ"י, יחוד קוב"ה ושכינתיה. וזהו
המצטער פטור – אימתי נפטר מצער, מן
הסוכה – כאשר מתפלל עבור יהוד הוי"ה
אדנ"י.

כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ שליט"א
"אורחות חיים" (ב"ב תשנ"ז) ע' רס"ו

תשפט

בסוכה (דף כ"ה ע"ב) א"ר זירא **אנא אכלי**
בסוכה וחדו בחופה וב"ש דחדו
ליבאי דעבידנא תרתו. י"ל רמוז ר' זירא
לשיטתו דלמד לעיל (דף ב' ע"א) דיני סוכה
מהכ' דסוכה לעתיד וסוכה תהי' לצל יומם
וגו' וכדאמרי' **שם** (ע"ב) כולחו כר' זירא לא
אמרי ההוא לימות המשיח הוא דכתיב.
(ונתעוררתי מזה מא' מגדולי תלמידי הישיבה רבתי
הי"ו) וכיון שהוא הי' בסוכה בעוה"ז הרגיש
בחי' סוכה לימות המשיח ב"ב, ע"כ **שפיר**
אמר אנא אכלי בסוכה (בעוה"ז בגשמיות)
וחדו (בכוונתו) **בחופה** (שהוא סוכה דלעתיד חופה
לצדיקים שארו"ל ובפיוט יום ב' דסוכות) **וב"ש**
דחדאי ליבא דעבידנא תרתו (היינו שני
שולחנות שני עולמות ועולמך תראה בחיידך), **והבן**,
וזה יש לרמוז מ"ש דחדאי ליבאי תרת"י
היינו כיון שיש שני חללים בלב. החלל
הימיני מבקש ושואף רק לרוחניות והחלל
הב' לגשמיות כנודע, וזהו דחדאי ליבאי
תרת"י [השני חללים בלב החלל הימני
שמת ממצות סוכה והחלל השמאלי
מהחופה וזיוג שא"א בלתי תאווה גשמיות
(כמ"ש הרמב"ם שלכך אין מברכין על הזיווג) ובזה
קיים בכל לבבך כידוע מדברי הרב התניא
בלק"א ז"ל]. ומ"ש בלשונם כל שכן (דחדאי
ליבאי) היינו בלשון כ"ש [ק"ו] שזהו מדת
א"ל המכוין כנגד ברייתא דר' ישמעאל
כידוע מזוה"ק (ומבואר בדברינו כ"פ בעה"י) וזהו

מדת א"ל במילואו בגי' הק"ף כאשר הוא
הכונה בסידור האריז"ל.

הרה"ק בעל "מנחת אלעזר" ממונקאטש זצוק"ל
"שער יששכר" (ירושלים תשכ"ח) ח"ב, ע' של"ג

תשיצ

א"ר זירא **אנא אכלי בסוכה וחדו בחופה**
וב"ש דחדו ליבאי דקא עבידנא
תרתו (סוכה דף כ"ה ע"ב). אי' בס' דר' זירא
חיתה מדתו יראה, כמו שמצינו במס' נדה
(כ"ג ע"א) עד כאן הביאו ר' ירמיה לר' זירא
לידי גיחוך ולא גיחוך (ולא שחק, דאסור לאדם
שימלא פיו שחוק, ור' זירא מחמיר טפי, רש"י).
ויתב מאה תעניות דלא ישלום בו אור של
גהינום, וכל תלתין יומי היה בודק את
עצמו בתנור מוסק לראות אם שולטת בו
האש כמ"ש במס' ב"מ (פ"ה ע"א). ולא עלה
לא"י עד שראה בחלומו שעורים שזה סימן
שהוא נקי מן החטא כמו שאמרו בברכות
(נ"ז ע"א). ובדרכו לא"י כשמידה לעבור ע"ג
הנהר אמר מי יומר שאזכה להגיע לארץ
ישראל, מקום שמושה ואהרן לא זכו להכנס
(כתובות ק"ב ע"א). וקראוהו מחסידי דבבל
(חולין קכ"ב ע"א). ובירושלמי אי' כמה פעמים
דר' זירא נהג להחמיר. ואי' בירושלמי
ברכות (פ"ג סוף ה"א) שקיים בעצמו "וחדו
יתן אל לבו" עד שנתעלף מחולשה ומורא.
וכשמו כן הוא, דשמו ר"ת אימה יראה
רתת זיע. אי' בתקו"ז דאימה היא במוח,
יראה בלב, רתת במעים, וזיע בכל הגוף.
(וכן אי' בס' לפ' הגמ' במגילה ז' ע"ב, קם רבה
שחמיה לר' זירא. לפי שמדתו של ר"ז היתה אימה
ויראה, ורבה העבירו ממדתו ומנהגו. אמרי אמת
לקומים ועוד. ובת' חות יאיר (סי' קנ"ב, מובאת בסוף
ס' הפץ חיים) כ' לפרש דלכן קרא ר' אבהו לר' זירא
בסנהדרין (נ"ט ע"ב) יארוך גאלא, ופרש"י תנין